

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมกุดอาหาร เขต 1
The Good Governance of Schools Under Mukdahan
Primary Educational Service Area Office 1

ธารินี กิตติกาญจนโสภณ^{1*} และอนุสรรา เขียวรัตน์²
Tarinee Kittikanjanasophon^{1*} and Anusara Kiawrat²

Received: March 12, 2025

Revised: April 23, 2025

Accepted: April 26, 2025

CHOPHAYOM JOURNAL

¹²สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ (การบริหารการศึกษา)

¹²Faculty of Education (Educational Administration)

^{*1}(E-mail: tarinee.kit@bkkthon.ac.th)

^{*}Corresponding Author

²(E-mail: Anussara@gmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครเขต 1 และ 2) เปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครเขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรเป็นครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครเขต 1 จำนวน 412 คนกลุ่มตัวอย่าง เป็นครู จำนวน 198 คน กำหนดขนาดตามตารางเครซี่และมอร์แกน และด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิจากจำนวน 34 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2566 เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติในการวิจัยได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ การทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) เปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครเขต 1 ตามการประเมินของครู จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล, โรงเรียน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครเขต 1

Abstract

This research objectives were: (1) to study The Good Governance of schools under Mukdahan Primary Educational

Service Area Office 1; and (2) to compare The Good Governance of schools under Mukdahan Primary Educational Service Area Office 1, classified by educational level and work experience.

This research was a survey research. The population was 412 teachers in schools under Mukdahan Primary Educational Service Area Office 1. The sample size of 198 teachers from 34 schools' academic year of 2023, determined as Krejcie and Morgan's tables, and by stratified random sampling method. The data collection instrument was five-level rating scale questionnaire. Statistics used in data analysis included frequency, percentage, mean, Standard Deviation, and t-test.

The results of the study were found that: (1) The Good Governance Principle of schools under Mukdahan Primary Educational Service Area Office 1, overall was at high level; and (2) comparison of The Good Governance of schools under Mukdahan Primary Educational Service Area Office 1, according to teachers' assessment, classified by educational level and work experience, overall and aspect were not different.

Keywords: The Good Governance School, Mukdahan Primary Educational Service Area Office 1

บทนำ

โครงการโรงเรียนวิถีพุทธ เริ่มจากกระทรวงศึกษาธิการมีแนวคิดการดำเนินงาน เมื่อ เดือนธันวาคม 2545นับเป็นหนึ่งในกระบวนการเสริมสร้างและปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่เยาวชนให้เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพ และด้วย

การศึกษากับการพัฒนาจิตใจเป็นของคู่กับสังคมในไทยมาอย่างยาวนานทำให้มนุษย์ที่ดำรงอยู่ในสังคม ไทยอยู่กันอย่างมีความสุข ซึ่งเป็นสิ่งที่ดี และมีการพัฒนาจิตใจนั้นถูกเชื่อมโยงมาจากศาสนาและวัฒนธรรมอันดีงามของไทยเราที่มีพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติที่ดำรงอยู่ประเทศไทยมาอย่างช้านาน และการศึกษาที่เช่นเดียวกันเป็นเครื่องมือช่วยให้กลุ่มเกลาจิตใจของคนให้อยู่ในศีลธรรมอันดีงามทำให้คนไทยเป็นที่รู้จักของคนทั่วโลกคือ มีไมตรีอันดีงาม มีจิตใจเอื้อเฟื้อและมีเมตตาต่อกันทั้งคนและสัตว์ และที่สำคัญคือคนไทยใจดี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565)

การศึกษาแนววิถีพุทธของคนไทยในสังคมวิทยา เหมาะสมกับหลักธรรมาภิบาล วิถีไทยมีพระพุทธศาสนาเป็นรากฐานและพื้นฐานของวิถีชีวิตและจิตใจ ในปัจจุบันประชากรไทย ส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา ดังนั้นการจัดศึกษาแนววิถีพุทธจึงมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับคนไทยมากหน่วยงานภาครัฐ คณะสงฆ์ไทย ประชาชนไทย คาดหวังว่าจะเป็นโอกาสและหนทางหลักของการพัฒนาระบบการศึกษาไทยให้มีเครื่องมือสำคัญที่จะพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนดต่อมาในปี พ.ศ. 2552 ได้มีการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธโดยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ภายใต้โครงการพัฒนาที่เป็นระบบ และพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ด้วยหลักธรรมาภิบาล มีที่มาจากวิกฤติทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ที่ส่งผลกระทบไปถึงประชาชน ทำให้เกิดความตระหนักถึงปัญหาการขาดการปกครองที่ดีเพื่อการบริหารประเทศธรรมาภิบาลเป็นหลักการที่มีความเชื่อถือได้ในขั้นพื้นฐานว่าเป็นสิ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ทั้งยังเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตยโดยมีลักษณะ เปิดให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ การพัฒนาภายใต้เศรษฐกิจเสรีนิยม ให้ความเป็นธรรมกับทุกภาคส่วนมากขึ้นและมีความยุติธรรมและสามารถพัฒนาประเทศให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน รวมถึงจะทำให้ประเทศไทยได้รับการยอมรับจากต่างประเทศมากขึ้น จึงได้นำหลักวิชาการหลักธรรมาภิบาลมา

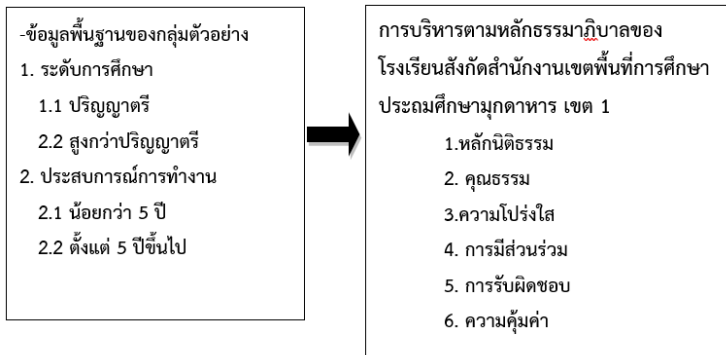
ใช้เป็นแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการองค์กรระดับต่าง ๆ ของรัฐ แนวคิดธรรมาภิบาลได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากทั้งภาครัฐและเอกชนในปัจจุบัน ประเทศไทย อันเป็นที่มาของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 มีจุดประสงค์เพื่อให้องค์กรของรัฐถือเป็นแนวปฏิบัติเจตนารมณ์ของรัฐบาลในสมัยนั้น นำแนวความคิดเรื่องธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารประเทศ เพื่อวัตถุประสงค์ในการเร่งรัดให้เกิดการปฏิรูป และเปลี่ยนแปลงการบริหารภาครัฐอย่างสมบูรณ์และเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการปฏิรูประบบราชการและการปฏิรูปการศึกษา เร่งรัดแก้ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐและเอกชนการบริหารการศึกษา นับเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการศึกษาให้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ (กมลพรรณ พึ่งดวง, 2560)

ความความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาที่จะต้องจำเป็นนำหลักธรรมาภิบาลเข้าร่วมในการบริหารเพื่อการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเป้าหมาย ของแผนการจัดการศึกษาชาติและนโยบายการศึกษาของรัฐ ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยเล็งเห็นว่าผลวิจัยนี้จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในการเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของสถานศึกษา ทำให้เกิดการพัฒนามีประสิทธิภาพ ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความ พร้อมทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมในการดำรงชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี ความสุขจะเห็นว่า หลักความคุ้มค่า คือ การคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมในการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2566 ระดับชั้นประถมศึกษา รวมทั้งสิ้น 412 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง

ของ Krejcie and Morgan (1970) แล้วดำเนินการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 198 คน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย: ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยมี ขั้นตอน ดังนี้ (1) ขั้นตอนการออกแบบการวิจัย (2) ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (3) นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่าตรงตามวัตถุประสงค์ (4) นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item-Objective congruence: IOC) ซึ่งเกณฑ์การตัดสินค่า IOC มีค่ามากกว่า 0.70 ขึ้นไปถือว่าตรงตามวัตถุประสงค์ (5) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น ตามวิธีการของ Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งการประเมินความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟา Cronbach (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544) เท่ากับ 0.96 (6) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.นำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร ถึงผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 เพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือให้เก็บข้อมูลภายในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยวิธีแจกแบบสอบถามให้กับข้าราชการครู จำนวน 198 คน แล้วนำกลับคืนมาด้วยตนเอง

3. ได้รับแบบสอบถามกลับคืน และตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

4. และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรม

คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 มาวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบที่ประเมินด้วยความถี่ และร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง

2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 มาวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ และแปลผลสรุปโดยการวิเคราะห์ที่ได้เทียบกับเกณฑ์การแปลผลค่าคะแนนเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535)

4.51 – 5.00 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ระดับ มากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลระดับ มาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ระดับ ปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ระดับ น้อยที่สุด

3. หาข้อมูลการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสังกัดมุกดาหาร เขต 1 โดยการเปรียบเทียบตามการประเมินของครูที่จำแนกความแตกต่างกัน ด้านระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน โดยการทดสอบค่าที่ (t-test) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2545)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล: ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพื้นฐาน โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับสถิติที่ใช้มีดังต่อไปนี้ 1) ค่าความถี่ 2) ร้อยละ 3) ค่าเฉลี่ย 4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5) การทดสอบค่าที่

ผลการศึกษา

1. ตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
1.	ด้านหลักนิติธรรม	4.02	0.76	มาก
2.	ด้านคุณธรรม	4.08	0.76	มาก
3.	ด้านความโปร่งใส	3.96	0.77	มาก
4.	ด้านการมีส่วนร่วม	4.02	0.73	มาก
5.	ด้านการรับผิดชอบ	4.05	0.74	มาก
6.	ด้านความคุ้มค่า	4.00	0.77	มาก
	รวม	4.02	0.75	มาก

จากตาราง 1 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านคุณธรรม รองลงมาคือด้านการรับผิดชอบ ด้านหลักนิติธรรม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความคุ้มค่า และลำดับสุดท้ายได้แก่ ด้านความโปร่งใส

(2) ตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัย: การเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 ดังตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา

ลำดับ ที่	การบริหารจำแนกตามระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรีขึ้นไป		t	sig
		$\bar{X}$	<u>S.D</u>	$\bar{X}$	<u>S.D</u>		
1.	ด้านหลักนิติธรรม	4.09	0.51	3.98	0.45	.567	.119
2.	ด้านคุณธรรม	4.12	0.51	4.04	0.49	.310	.268
3.	ด้านความโปร่งใส	3.99	0.52	3.94	0.53	.134	.491
4.	ด้านการมีส่วนร่วม	4.07	0.47	3.97	0.49	.488	.153
5.	ด้านการรับผิดชอบ	4.12	0.50	4.00	0.50	.629	.116
6.	ด้านความคุ้มค่า	4.05	0.48	3.96	0.51	.308	.270
	รวม	4.07	0.50	3.98	0.50	0.41	0.24

จากตาราง 2 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร เขต 1 ตามการประเมินของครู ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ลำดับที่	การบริหารจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี		ประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป		t	sig
		$\bar{X}$	<u>S.D</u>	$\bar{X}$	<u>S.D</u>		
1.	ด้านหลักนิติธรรม	4.08	0.49	4.02	0.48	.088	.539
2.	ด้านคุณธรรม	4.05	0.49	4.08	0.50	0.16	.804
3.	ด้านความโปร่งใส	3.98	0.48	3.96	0.53	0.13	.829
4.	ด้านการมีส่วนร่วม	4.04	0.40	4.00	0.50	0.32	.717
5.	ด้านการรับผิดชอบ	4.14	0.54	4.03	0.49	.273	.302
6.	ด้านความคุ้มค่า	3.97	0.55	4.00	0.49	.028	.739
	รวม	4.04	0.49	4.02	0.50	0.17	0.66

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ตามการประเมินของครูที่มีประสบการณ์ทำงานที่ต่างกัน พบว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนฯ ภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

สรุปผล

สรุปผลวิจัยพบว่า 1) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และ 2) การเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ตามการประเมินของครู ที่มีระดับการศึกษาต่างกันครู ที่มีประสบการณ์ทำงานที่ต่างกัน พบว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารได้มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะด้านหลักนิติธรรม อย่างเท่าเทียมกัน ตามที่ได้ปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์และเป็นที่ยอมรับของครู สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขจรศักดิ์ ว่องไว (2562) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อการบริหารจัดการ สามารถนำหลักการ และกระบวนการทางการ บริหารมาประยุกต์ใช้โดยเริ่มจากการวางแผน การจัดองค์การในสถานศึกษา การบริหารงาน บุคคลกรอำนวยการ

การติดต่อประสานงาน การตัดสินใจ การรายงานผลการดำเนินงาน การเงินและงบประมาณ รวมทั้งงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับสถานศึกษา ซึ่งมีระบบและเป้าหมายที่แน่นอน

1) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 ด้านคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ ผู้บริหารยึดมั่นในความถูกต้องดีงามปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณครู ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและโปร่งใสผู้บริหารเป็นผู้มีความเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ ภู่งง่า (2560) และ กมลพรรณ พึ่งด้วง (2560) เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านคุณธรรมอยู่ในระดับมาก

2) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 ด้านความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ ผู้บริหารประชุมวางแผนการใช้จ่าย เงินงบประมาณอย่างเป็นระบบชัดเจนโปร่งใสพร้อมรับการตรวจสอบ มีกระบวนการบริหารงานของโรงเรียนเปิดเผยตรงไปตรงมาสามารถตรวจสอบได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เขารินทร์ ตีฉาย (2565) ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบหลักธรรมาภิบาลมีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ได้แก่ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และการตอบสนอง ค่านิยมประชาธิปไตยได้แก่ ภาระรับผิดชอบ เปิดเผย โปร่งใส หลักนิติธรรม และความเสมอภาค ส่วนประชาธิปไตย ได้แก่ การมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติและการกระจายอำนาจ 4) ความรับผิดชอบทางการบริหาร ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรมผู้บริหารทุกคนต้องเป็นผู้มีความรู้หรือมีศาสตร์ทางการบริหาร ต้องมีกระบวนการในการพัฒนาวัฒนธรรมองค์การสู่วัฒนธรรมธรรมาภิบาล รวมถึงการที่ผู้บริหารสถานศึกษา ปฏิบัติตนให้เป็น

แบบอย่างที่ดีอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

3) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 ด้านหลักนิติธรรม และด้านการมีส่วนร่วมและด้านอื่นๆ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารจัดให้มีการประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้มีข้อเสนอแนะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระदेวิศน์ สุขถาวร, ประจิตร มหาหิง และจุฬาพรณภรณ์ ธนะแพทย์ (2564) การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งพบว่า ธรรมาภิบาลของโรงเรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราโมทย์ แสนกล้า (2562) ศึกษาหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า หลักธรรมาภิบาลด้านการรับผิดชอบ คือ หลักที่ใช้ในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูใช้วัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬามาศ ภู่อสง่า (2560) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า 1) ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ ความรับผิดชอบ คุณธรรม ความคุ้มค่า ความมีส่วนร่วม เช่นกัน

ผลการวิจัยในวัตถุประสงค์ที่ 2 : การเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระदेวิศน์ สุขถาวร, ประจิตร มหาหิง และจุฬาพรณภรณ์ ธนะแพทย์ (2564) พบว่า ผลการเปรียบเทียบธรรมาภิบาลของโรงเรียน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ตามการ

ประเมินของครู ไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ด้านความโปร่งใส ควรมีการพัฒนาระบบเพื่อตรวจสอบการทำงานหรือการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเท่าเทียมกัน
2. ด้านการมีส่วนร่วม ควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ครูผู้สอนและบุคคลในพื้นที่เพื่อสนับสนุนการศึกษาอย่างบูรณาการ
3. ด้านความคุ้มค่า ควรมีการตรวจสอบหรือประเมินผลการทำงานหรือประเมินโครงการต่างของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาคลินิกหลักธรรมาภิบาลเพื่อตรวจสอบให้สอดคล้องกับการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องจริยธรรมในการปฏิบัติตนที่เป็นผู้บริหารที่ดีเพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่บุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

บรรณานุกรม

กมลพรรณ พึ่งด้วง. (2560). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). *แนวทางดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์, ฝ่ายบริการการฝึกอบรมสวนธรรมนิเทศ.
- ขจรศักดิ์ ว่องไว, (2562). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี).
- จุฑามาศ ภู่งง่า. (2560). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- เขาวรินทร์ ดีฉาย. (2565). การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นฐาน, *วารสารบวรสหการศึกษาและมนุษยสังคมศาสตร์*, 3(2), 78-84.
- ปราโมทย์ แสนกล้า. (2562). *หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา*. (ดุษฎีนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม).
- พระदेविศน์ สุขถาวร, ประจิตร มหาหิง และจุฬาพรพรณภรณ์ ธนะแพทย. (2564). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 6(3), 767-782.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activity. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.